

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egy évre K 448.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre . 220.— | Egy hónap . 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 48.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 19-26

Kormányválság Károly király nyilatkozata miatt

Nagyatádi Szabó és Tomcsányi miniszterek lemondtak — Gratz külügyminiszter távozik — Teleky Pál gróf jelentést tett a kormányzónak a válságról — Hir Bethlen István kormányalakításáról — Az ébredők egy része a kispapokhoz csatlakozott — A nemzetgyűlést feloszlatják?

Budapest, ápr. 7. Egy értekezleten, melyet ma délelőtt a képviselőházban tartottak a miniszterek és pártvezérek, elhatározták, hogy a Teleky-kormány a mai nap folyamán lemond és ezért a Ház üléseit elnapolták.

A kormány lemondása kizárólag a király nyilatkozatának megjelenésével függ össze. A politikusok tegnap azt hitték, hogy a válság Gratz Gusztáv külügyminiszter felszólalásával elérkezett csúcspontjához, azonban ez a megítélés nem bizonyult helyesnek. A külügyminiszter beszédének ügyét a kispapok tegnapi értekezletén elintézték azzal, hogy a párt bizalmatlanságát nyilvánította a külügyminiszter iránt, míg a miniszterelnökkel szemben való állásfoglalását elhalasztotta. Beavatott helyen úgy ítélték meg a helyzetet, hogy Gratz Gusztáv távozása után Teleky Pál gróf miniszterelnök továbbra is a helyén maradhat, most azonban váratlanul és a nélkül, hogy a kispapoktól erről előzetesen informálva lett volna, a miniszterelnök megjegyzésével ma megjelent a király nyilatkozata, amely a szabad királyválasztók láborában óriási feltűnést és izgalmat okozott.

A nyilatkozat megjelenésének előzményeiről beavatott helyen a következőket közölték:

A király szombathelyi tartózkodása alkalmával azt a kívánságát nyilvánította, hogy esetleges eltávozásakor nyilatkozzon akar fordulni a magyar nemzethez. Ezt a kívánságát a kormány tudomásul vette és Teleky Pál gróf megígérte a királynak, hogy ez a nyilatkozat nyilvánosságra fog kerülni.

A múlt szerdai minisztertanácsban a miniszterelnök közölte minisztertanácsaival ezt a megállapodását és felolvasta a nyilatkozat szövegét. Ennek a nyilvánosságra

hozatala ellen csupán nagyatádi Szabó Istvánnak volt észrevétele, azonban az ő aggodalmait is sikerült eloszlatni.

Még aznap este megjelent nagyatádi Szabó a kispapok körében és ott bizalmas hűvel megismertette a nyilatkozat szövegét. Ez a szöveg nagy meglepetést keltett és többen, különösen Gaál Gaszton a leghatározottabban állást foglaltak a nyilatkozat ellen. Gaál Gaszton kijelentette, hogy rögtön lemond mandátumáról, ha ez a nyilatkozat mgáll, mert felfogása szerint ez nem ismeri el a nemzetgyűlést legális intézménynek. Ettől kezdve a kispapok több napon át igyekeztek meggyőzni nagyatádi Szabót arról, hogy a nyilatkozatnak nem szabad megjelennie és ilyen értelemben érvelt Nagyatádi előtt több közjogász is, akit a pártból küldtek hozzája. Végül nagyatádi Szabó is osztotta ezt a felfogást és közölte a miniszterelnökkel.

Erre olyan értelmű megállapodás jött létre, hogy a király irását nem a kormány fogja nyilvánosságra hozni, hanem annak jelűl, hogy a nyilatkozattól távol áll, sőt azzal nem ért egyet, abban állapodtak meg, hogy a nyilatkozatot Andrássy Gyula gróf adja ki, vagy pedig egészen megjegyzés nélkül adják át közlés végett a hírlapoknak. Ma reggel azután nagyatádi Szabó volt legjobban meglepve, amikor a hírlapokban Teleky Pál gróf megjegyzésétől kísérve olvasta a király levelét.

Erre ma délelőtt a képviselőházban nyomban összeült a kispapok intéző bizottsága, melyet különben már tegnap összehívtak mára és ott nagy izgalmak között tárgyalták a fordulatot, mely a mai nappal bekövetkezett. Az értekezletet megelőzően azonban nagyatádi Szabó István megjelent a Ház folyosóján és már spontán közölte az újságírókkal, hogy még a mai nap

IV. Károly király a magyar nemzethez

Ofelsége IV. Károly király Szombathelyről való távozásakor azt kívánta, hogy a végből, hogy jövetelenek és távozásának indító okai az ország előtt világosak legyenek, hozzáam intézett következő kijelentést hoztam nyilvánosságra. Ennek a kívánságnak azzal teszek eleget, a midőn a nekem írásban átadott kijelentés szövegét közlésem.
Teleky Pál gróf.

A király kijelentése a következő:

»Visszatértem Magyarország áldott földjére, mert távol szerettem hazámtól, melyhez feloldhatatlan szent eskü és vérem szava köt, minden perc szenvedés rám nézve.

Visszatértem, mert szentül meg vagyok győződve arról, hogy ezen súlyosan megpróbált ország csakis törvényes király vezetésével tudja visszaszerezni teljes belső nyugalomát és azon törvényes rendet, mely előfeltétele hazánk újbóli felvirágzásának.

Azon gyászos emlékü események, melyek 1918 és 1919-ben játszódtak le, épp úgy fordultak az ország alkotmánya és törvényei, mint a magyar király ellen, de a magyar nép alkotmányhűsége és józansága nem hagyta magát sokáig félrevezetni és most megnyugvással látom, hogy Magyarország a megújulás útján van.

Az elemi erővel ránczudult események folytán megszűnt az 1867-iki kiegyezés és a pragmatika szankciónak a feloszthatatlan és elválaszthatatlan birtoklásra vonatkozó része és helyreállt Magyarország teljes állami függetlensége, melyet gondosan megőrizni nekem is egyik főtevékenységem.

Ezzel a nemzet élete és fejlődése új alapot nyer. Szívem sajnál, hogy ki vagyok zárva abból, hogy a megújulás ezen munkájában sorszüldözött nemzetemmel együtt vállaltva közreműködhessem. Egy nyugodt, bensőleg konszolidált, erős és független Magyarország oly közös európai érdek, a békének oly fontos biztositéka lévén, nem hiszem, hogy külföldi törekvéseimet, melyek csakis a konszolidáció, a békés rend és a tartós nyugalom helyreállítását és biztosítását célozzák, meg akarhatnák akadályozni.

Mint hogy azonban meggyőződtem arról, hogy apostoli királyi uralkodói jogköröm elfoglalása most nehéz és elviselhetetlen megpróbáltatásoknak tennék ki a nemzetet, ezt pedig lelkiismeretemmel össze nem egyeztettem, ismét távozom, de távol a magyar nemzettől is minden erőmet és minden időmet, ha kell, véreml is hazámnak akarom szentelni, melytől elszakadni, melyhez hűtlenné válni sohasem fogok.

Bizom az isteni gondviselésben, hogy el fog érkezni az a pillanat, a mikor ismét szeretett hazámban maradhatok, közös erővel, közös célokban, közös munkára egyesülvén nemzetemmel. Amíg ez a pillanat bekövetkezik, a magyar nemzetet a magam részéről is arra kérem, támogassa azt a férfit, ki a nemzetgyűlés bizalma alapján jelenleg az államsfő nehéz és súlyos felelősséggel járó tisztjét betölti és akitől a magam részéről is bizalommal várom azoknak az érdekeknek gondozását, amelyek Magyarország ősi alkotmányos törvényei szerint a király és a nemzet harmónikus együttműködését kívánják.

Kelt Szombathely, 1921 április hó 2-án.

Károly s. k.

folyamán lemond, mert a nyilatkozat váratlan megjelenése lehetővé teszi reá nézve, hogy továbbra is tagja maradjon a kormánynak.

Az intéző bizottság nagy izgalmak és heves kifakadások közt tárgyalta az ügyet. Megállapították, hogy Gratz Gusztáv tegnapi nyilatkozata után a dolog Gratz Gusztáv távozásával be lett volna fejezve, úgy látják azonban, hogy Teleky Pál gróf most már egy füst alatt akarja elintézni a királykérdésnek mindazon esedékes részleteit, amelyekben a kispapok

tájk, hogy Gratz Gusztáv tegnapi nyilatkozata után a dolog Gratz Gusztáv távozásával be lett volna fejezve, úgy látják azonban, hogy Teleky Pál gróf most már egy füst alatt akarja elintézni a királykérdésnek mindazon esedékes részleteit, amelyekben a kispapok

párt nem értelt vele egyet. Az értekezleten nagyatyádi Szabó közölte megmáshatatlanságát, hogy lemond. Ugyanezt bejelentette Mayer János államtitkár is, akinek közlelémezési miniszterrel való kinevezése különben küszöbön állott és az értekezletből felszólították Tomcsányi igazságügy-minisztert, a kisgazdapárt tagját, hogy az esetből szintén vonja le a konzekvenciát.

Amikor mindezekben a dolgokban már megállapodtak, nagyatyádi Szabó István kijött az értekezletről és felkereste Teleky Pál gróf miniszterelnököt, aki akkor érkezett a Háza és a folyosón Andrassy Gyulával, Apponyi Alberttel, Haller Istvánnal és másokkal beszélgetett. Nagyatyádi Szabó annyit mondott az újságíróknak, hogy lemondási szándéka megmáshatatlanság. Teleky miniszterelnök bement az intézőbizottság értekezletére, ahova elkísérte Apponyi Albert gróf és Andrassy Gyula gróf is.

Itt hosszas tárgyalás indult meg, amelynek folyamán előadták, hogy amennyiben Teleky ilyen irányú kötelezettséget vállalt a királlyal szemben, akkor nem kifogásolható, ha ígéretét megtartotta, ebből azonban le kell vonnia a konzekvenciákat. Felajánlották neki, hogy a megoldásnak szebb módja az, ha a kormány, élén Teleky Pál gróffal, lemond, mintha arra törekednék, hogy a kormány, illetve a maga kormányzásának életét ideig-óráig meghosszabbítsa, — azonban még a mai nap folyamán megtörténik a kisgazdaminiszterek kiválása és a kisgazdák távozása a kormány mögül. Az intéző bizottság értekezletére közben behívták a többi jelenvolt minisztert is, a kikkel Teleky Pál gróf röviden megbeszélte a helyzetet, majd közölte az intéző bizottsággal, hogy a kormány még ma beadja lemondását és erre való tekintettel a Ház mai ülését el fogják napolni.

Az intéző bizottság üléséről kijött nagyatyádi Szabó István a következőket közölte:

— Befejezett tányek előtt állunk, amennyiben kormányválság van.

Teleky Pál gróf miniszterelnök annyit mondott:

— Még a mai nap folyamán benyújtom lemondásomat, mert nem akarom az ellentéteket fokozni.

A folyosó a képzelhető legelénkebb. A képviselők az elkövetkezhető eshetőségeket tárgyalják. Andrassy Gyula gróf így nyilatkozott egy újságíró előtt:

— Válság van, én azonban nem bánom, mert ez a helyzet úgy sem volt tovább tartható.

Egyébként minden oldalról azt hiszik, hogy a Háznak rövidesen hosszabb időre való elnapolása következik és a válsághoz még messzebbmenő következtetéseket is fűznek. Széles perspektívát rajzolnak meg a közel jövőnek. Vannak, akik azt hiszik, hogy a legrövidebb időn belül a pártkeretek meg fognak lazulni, újabb átcsoportosítások történnek és a

nemzetgyűlés már a legközelebbi jövőben egészen más képet fog mutatni.

Ennek az előrevetett jeleként tekintik azt is, hogy az Ebredő Magyarok egyik része már csatlakozott a kisgazdapárthoz. Az Ebredők részéről a kisgazdapárt vaesoráján tegnap este számosan résztvettek, köztük Herkely Tibor, aki a csatlakozást bejelentette, mire nagyatyádi Szabó üdvözölte őket. Az Ebredők egyik vezető embere, különben nemzetgyűlési képviselő, a Ház folyosóján a következőket mondta:

— Nem titok előttünk, hogy az Ebredők nagy csoportja már korábbról két részre oszlak a királykérdésben. Ez a magyarázata annak, hogy Szmrecsányi Györgyöt a szabad királyválasztók, akiktől nem tudni, nincsenek-e többségben, el akarják távolítani

A nemzetgyűlést elnapolták

A nemzetgyűlés mai ülését Rakovszky István elnök délben fél 12 órakor nyitotta meg és bejelentette, hogy a miniszterelnök szólni kíván.

Teleky Pál gróf miniszterelnök: Tisztelt nemzetgyűlés! Tekintettel arra, hogy az események következtében egyes miniszter uraknak a helyzete a pártokkal szemben, valamint saját felfogásuk tekintetében az együttműködést, a mely eddig a kormányban volt, nem teszi oly biztossá, ennek következtében én a mai napon a kormányzó urnak a kormány állására vonatkozólag előterjesztést kívánok tenni. (Felkiáltások: Lemondani!) Arra kérem a Házat, hogy a kormányzó ur döntéséig üléseit elnapolni sziveskedjék. (Helyeslés. Zaj.)

Erekly Károly: A házszabályokhoz kérek szót. A kormánytól nem hallottunk lemondásra vonatkozó kijelentést. A miniszterelnök ur kizárólag azt jelentette ki, hogy elmegy a kormányzó ur öföméltségéhez. Ez abszolúte nem indokolja a nemzetgyűlés üléseinek elnapolását. (Ellentmondások.) Ha a kormány lemond, akkor az elnapolásnak van értelme, így azonban szükséges a vita további folytatása, mert a házszabályok és alkotmányjogunk szerint lehetetlennek tartom, hogy a Ház üléseit a miniszterelnök ur kijelentésére, a melynek semmi tartalma nincs, elnapolja. A miniszterelnök urnak a kormányzó ur óföméltségéhez bármikor módjában van kihallgatásra mennie. Kérem az elnapolás mellőzését.

Nagyatyádi Szabó István: El kell fogadni!

Elnök: Szólni senkisé kíván, a vitát berekesztem. Következik a határozathozatal. Felteszem a kérdést: méltóztatnak a miniszterelnök ur indítványát elfogadni, igen vagy nem! (Felkiáltások: Igen! Nem!) Akik elfogadják, méltóztassanak felállni. (Az egész Ház feláll, csupán a szélsőbaloldali marad ülve.) Határozatként kimondom, hogy a Ház a miniszterelnök ur indítványát elfogadja. Ezzel az ülést bezárom.

az egyesület éléről. Az egyesület tagjai tartozhatnak bármilyen politikai párthoz, a nélkül, hogy ezért ki kellene lépniök az egyesületből. Szakadást ez a kérdés csak akkor idézhet fel, ha a politikát ott napirendre tűzik, erre pedig megvan a kilátás, mert a Szmrecsányi-ügyet tárgyalni kell és akkor menthetetlenül bele fogunk merülni a politikába és a királykérdésbe. Ez maga után vonhatja az Ebredők táborának kettészakadását.

A kisgazdapárt vezetősége részéről közölték, hogy az Ebredő Magyarok egyrészenek a párt programja iránt való szimpátiája nem új dolog és erre vonatkozólag már hetek óta folynak a tárgyalások. A kisgazdák kétségtelennek tartják, hogy az Ebredőknek ez a nagy csoportja csatlakozni fog a párthoz.

Az ülés után a kisgazdák lelkes tüntetést rendeztek nagyatyádi Szabó István földművelésügyi miniszter mellett. A kiadott jelszóra: éljen nagyatyádi Szabó! — a teremből távozó földművelési minisztert a kisgazdák lelkesen éljenzik.

Hornyánszky Viktor lelkesen kiáltja: Éljen a király!

Meskó Zoltán: Éljen a nemzet! Pákozdy András: Gyerünk a falura! Gyerünk a néphez!

A képviselők folytonos zaj és nagy izgalom közepette távoztak az ülésteremből.

Miután a nemzetgyűlés ülésén Teleky miniszterelnök nyilatkozott és a Házat elnapolták, a kisgazdák fél tizenkettőkor ismét értekezletre gyűltek össze.

A keresztény párt egyik vezetője az ülés után úgy nyilatkozott, hogy a kormány beadja lemondását, minthogy nagyatyádi Szabó István földművelésügyi miniszter magatartása folytán olyan eltávolítás állott be a politikai helyzetben, hogy a mai állapot fenntartása lehetetlenné vált. Gratz Gusztáv tegnapi beszéde után a keresztény párt semmi szín alatt sem engedi meg, hogy a külügyminiszter egymaga mondjon le.

Beavatott forrásból arról értesülnek, hogy ha a mai politikai helyzet sima megoldása lehetetlennek bizonyul, a kisgazdapárt teljes erejével a nemzetgyűlés feloszlását fogja követelni, hogy a nemzetnek módja legyen a választások révén állást foglalni a politikai helyzet megoldását illetőleg.

Teleky miniszterelnök a helyzetéről

Teleky Pál gróf miniszterelnök ma délben egy újságíró előtt nyilatkozott a helyzetről. Arra a kérdésre, mikor tesz jelentést a kormányzónak, a miniszterelnök így felelt:

— Most megyek fel hozzá. Nem olyan nagy eset ez nálam, mert hiszen előfordul, hogy naponta kétszer is felkeresem.

A konfliktusra magára vonatkozólag a miniszterelnök ezt mondta: — Abszolút szükségesnek tar-

tom, hogy különböző urak aludjanak egyet a dologra. Die ganze Geschichte ist nicht so gefährlich. Két dolog érlelte meg tulajdonképpen a kormányzat akadályait. Az egyik Gratz Gusztáv tegnapi beszéde volt, annak egynemely szubjektív momentumuma ingerelte fel az ellenzék tagjait, de inkább sajnálatos, hogy nem szubjektív dolgokat, amelyek a nemzeti becsület szempontjából is szükséges részei voltak a beszédnek, egyesek nem hallgattak azzal a megértéssel, amellyel meg kellett volna hallgatni az ilyen dolgokat, ahol igazán az egész nemzet érdekeiről volt szó.

— Ami a szubjektív részeket illeti, mindnyájan tudjuk, hogy a kormányt támogató pártokon belül különböző nézetű emberek voltak az egyik végtől a másikig, de mint becsületes emberek tudtuk, hogy ha az ország érdekében építő munkát végzünk, háttérbe kell szorítani érzelmeinket. Tudtuk, hogy a kormány tagjai közt különböző érzelmű miniszterek voltak és ez nem akadályozott meg bennünket abban, hogy együttesen dolgozzunk, sőt abban sem volt köztünk semmi eltérés, hogy mikor a király in optima forma megjelenik Magyarországon, hogy akkor együttesen oldjuk meg a feladatokat. Világosan beigazolódtott, hogy nehéz kérdésekben mindenki az ország érdekeit nézi és egyértelműleg tud cselekedni.

— A másik dolog, ami a kedélyeket megzavarta, a király kijelentésének a közlése volt. Minthogy a király azt a kívánságot nyilvánította én előtt, hogy ha ő eltávozik az országból, megmondhassa azt, hogy miért jött és miért ment el, ezt a kívánságot nem teljesíteni erkölcsi lehetetlenség lett volna. Ez már tisztesség kérdése is volt részemre. Azt pedig, hogy más tegye ezt közzé, nem engedtem meg, mert nem akartam más mögé bujni, ha általam vállalt kötelezettségek végrehajtásáról van szó. Ennek következtében tettem azt, hogy egészen nyíltan magam közöltem a magam személyében a király levelét.

Az újságíró megjegyezte, hogy a kisgazdapárton úgy tudják, hogy a levél közzététele ellen nagyatyádi Szabó István tiltakozott, mire a miniszterelnök a zsebébe nyúlt, egy írást vett elő és ezt mondta:

— Itt van a telefonbeszélgetés írásba foglalva, amelyet Szombathelyről folytattam a kormány tagjaival. Ez mutatja, hogy a miniszterek hozzájárultak a levél közzétételéhez. Különbösen is ez nem új keletű dolog. Ez 29-én történt, amikor először közöltem a királynak azt a kívánságát a kormány tagjaival, hogy ez a lapokban megjelenjék.

— Arról nem volt szó, hogy ki vezesse be a királynak ezt a levelét. Elhangzott olyan kívánság, hogy Andrassy Gyula gróf írja a bevezetést, de én nem akartam senki háta mögé bujni, ezért magam tettem közzé a

király közvéle ez újra akik mondja ganda de ez a zésével szó arra mellett hiszen ganda nálni. A vál terelnök — En sitettem gam rés godva és a nézete

Kom

A kép órákban még tart el, hogy gában n amennyi általában mondan ajánlja malitán arról gy marad és azok ma ajánlottá Gusztáv, és Tomcs

Erre a mondják, mintha c nagyatlád a kormán

Budape gyűlés ül kisgazdap Tomcsányi ságügym tette len után 5 ór ülést tart.

Budape lyen ugy hogy a v vetkező le

IV.

Buchs, a közönség varon. K óra 15 p menetrend tartózkod Svájc felé ban, akik Bécsbe. A másón ne koci ablak kor érkező éjfélok é rály kiszá ban szállt svájci szö kezését, r vissza Pra

Windis

Budapes sorok köz

Egy teg gésbe hoz Károly kir országra v tem, hog közlemény

király levelét. Mindezek után a közvélemény be fogja látni, hogy ez újra csak heccelődés. Vannak, akik egész természetesen azt mondják, hogy ő felsége propaganda céljából írta ezt a levelet, de ez a kérdés őfelsége ideérézésével fel volt vetve. Nem lehet szó arról, hogy valaki a király mellett propagandát csinál, mert hiszen ezt a levelet ellenpropaganda céljaira is fel lehet használni.

A válság lefolyásáról a miniszterelnök így nyilatkozott:

— En ebben a dologban teljesíttem a kötelességemet. A magam részéről meg vagyok nyugodva és miniszterársaim is ezen a nézetten vannak. Csak a felfo-

gásban van köztünk különbség. *Meg vagyok győződve, hogy a válság kedvezően fog elsimulni.*

— Ami a király nyilatkozatát illeti, erre vonatkozólag még a következőket mondok:

Elsősorban a király levele nem kormányzati tény és megfelel az 1920. évi I. törvénycikknek tökéletesen, mert nem változtat azon semmit és benne foglaltatik, hogy a királyi hatalom gyakorlása megszűnt. Ellenjegyezve nincs és nem is tartalmaz semmiféle kormányzati aktust, csak magyaráz és ezért azt hiszem, hogy nem szolgáltat okot arra, hogy ebből válság vihára, vagy veszedelmek keletkezzenek.

Kombinációk a válság megoldásáról

A képviselőházban a délutáni órákban a kisczardák értekezlete még tart. Olyan hírek terjedtek el, hogy a kormányválság dolgában nagy meglepetés várható, amennyiben Teleky Pál gróf egyáltalában nem szándékozik lemondani és amennyiben felajánlja lemondását, ezt csak formálisnak tekintik, mert meg van arról győződve, hogy a helyén marad és a kormányból csupán azok maradnak ki, akik ma felajánlották lemondásukat: Gratz Gusztáv, nagyatádi Szabó István és Tomcsányi Vilmos Pál.

Erre a híre a kisczardák azt mondják, hogy ez a látszat mintha csupán azt célozná, hogy nagyatádi Szabóék kiszoruljanak a kormánypártból.

Budapest, ápr. 7. A nemzetgyűlés ülésének befejezése után a kisczardapárt értekezletén pótlólag Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszter is bejelentette lemondását. A párt délután 5 órakor intéző bizottsági ülést tart.

Budapest, ápr. 7. Beavatott helyen úgy fogják fel a helyzetet, hogy a válság megoldásának követhető lehetőségei vannak:

IV. Károly Luzernbe érkezett

Buchs, április 7. Nagy kíváncsi közönség gyűlt össze a pályaudvaron. Károly király délután 5 óra 15 perckor érkezett meg a menetrendszerű vonattal. Rövid tartózkodás után tovább utazott Svájc felé, az entente-tisztek azonban, akik kísérték, visszautaztak Bécsbe. A király a buchsi állomáson nem mutatkozott a vasuti kocsi ablakánál. Este fél nyolckor érkezett a vonat Zürichbe és éjjelkor ért Luzernbe, ahol a király kiszállt és a Hotel Nationalban szállt meg. Itt várja meg a svájci szövetségi kormány rendelkezését, mert addig nem térhet vissza Prangnisba.

Windischgraetz cáfolata

Budapest, ápril 7. A következő sorok közlését kéri:

Egy tegnapi déli lap összefüggésbe hozta külföldi utazásomat Károly király őfelségének Magyarországra való utazásával. Kijelentem, hogy a lapban megjelent közlemény minden tárgyi alapot

Először: A királyi kézirat ügyének bizonyos kormánynyilatkozatokkal való tisztázása után a mai koalíció és a mai kormány megmaradása, Teleky Pál gróffal az élén. Ez azonban a legkevésbé valószínű; de a multak okulása szerint nem lehetetlen.

Másodszor: Bethlen István gróf kabinetalakítása egységes partalalkítás után és az eddigi pártkeretek felbontásával.

Harmadszor: Bethlen István grófnak, vagy más előkelő régebbi politikusnak miniszterelnöksége alatt a mai koalíció megújítása. bizonyos elvi deklarációk alapján.

Ha mindezek nem vezetnek eredményre: házfeloszlítás.

Kihallgatások a kormányzónál

Budapest, április 7. A politikai válság megoldása érdekében audienciák lesznek a kormányzónál. Ezek sorát Teleky Pál gróf miniszterelnök kihallgatása fogja megnyitni, aki a kormány lemondásának okairól és szükségességéről fogja tájékoztatni a kormányzót.

nélkülöz. Két hónapi külföldi tartózkodásom alatt a legilletékesebb vezető államférfiakkal igenis több ízben érintkezésben voltam és éppen azon tényről szereztem meggyőződést, hogy a királykérdés megoldása jelen pillanatban lehetetlen. Ezen tapasztalaimról, ugyisintén a külföldön folytatott tárgyalásaimról a Magyarország politikáját vezető faktoroknak jelentést tettem, úgy hogy semmiféle kétség nem merülhet fel külföldi szereplésemet illetőleg. Ami Franchet d'Esperay tábornokkal való tárgyalásaimat illeti, kijelentem, hogy őt egyáltalában nem ismerem és vele sohasem találkoztam.

Windischgraetz Lajos herceg.

A cseh szocialisták a Habsburgok ellen

Prága, ápril 7. Hatalmas népgyűléseket tartottak ma délután Prágában és Pilsenben a szocialdemokrata párt és a nemzeti szocialista párt együttesen a Habs-

burgok visszatérése ellen. Ebben a kérdésben a két párt kimondta, hogy egységesen fog eljárni. — Mährisch-Ostriban is nagy tüntetés volt.

A király nyilatkozata és az osztrák közvélemény

Bécs, ápr. 7. Károly krály proklamációjáról azt írja a Neue Freie Presse, hogy ez az első eset, amikor a volt uralkodó elismeri, hogy a pragmatika szankció már nincs teljes egészében érvényben és első alkalommal hangoztatja, hogy Magyarország teljesen független állam, tehát a volt osztrák császár az egykori monarchia országának politikai egységét megszüntetnek nyilvánítja.

Az osztrák keresztényszocialisták

Bécs, ápr. 7. A Neues Wiener Journal jelenti: A keresztényszocialista párt tegnapi értekezletén Mataja képviselő Károly király magyarországi utjáról a következőket mondta:

— Szóvá kell tennem ezt az utazást, mert tudom, hogy a keresztényszocialista párt magatartását a párt egyes tagjai élesen bírálják szemben a szocialdemokratákkal, akik a köztársaságban vívmányt látnak és szemben a nagynémetekkel is mi nem titkoljuk, hogy sorainkban igen sokan vannak olyanok, akik egész szívvel-lelekkel csüggnék az osztrák multon. Az új viszonyoknak alárendeljük magunkat, de semmi okot nem látok a lelkesedésre. Felelős helyen nem lehetett másként cselekedni, mint ahogy a keresztényszocialista párt cselekedett. A mi helyzetünkben állást kell foglalunk minden olyan lépéssel szemben, amely akar életmezésünket veszélyeztetné, akár a rendkívül lassan nekilendülő termelést döntené ismét kaotikus állapotba.

Fizet-e a város vagyonváltságát?

A városi tanács mai ülésén felmerült az a kérdés, hogy vajon Debrecen városa, mint jogi személy, fog-e váltságot fizetni vagyona után. Erre vonatkozólag semmi támpont nincs meg, de a valószínűsége annyira kézenfekvő, hogy a tanács már most jónak látta bizonyos óvintézkedéseket tenni. Így elhatározták, hogy felírják a pénzügyminiszterhez és kéri, hogy a vagyonváltság kivételénél vegye tekintetbe azt a sok millió koronát, amivel a város a forradalmak és a román megszállás alatt az államot kiségitte és amely összegnek egy jelentős részét az még mindig nem térítette meg.

A vagyonváltság adatainak bejelentése és összeírása

A városi adóhivatal közli: Az 1921. évre szóló adóalanyok és tárgyak, továbbá a vagyonváltság adatainak összeírását a m. kir. pénzügyminisztérium elrendelte, felhívja a városi adóhivatal Debrecen város adózőközön-

ségét, hogy az összeíró bizottságokat munkájukban támogassák. A belső övezetben kikézbessített összeírási lapokat az adózők az előnyomott mintának megfelelően pontosan saját érdekükben töltsék ki, valótlan adatok beállításával, avagy az összeíró küldött-ségnek félrevezetése büntetést von maga után.

Az összeíró bizottságok hétköznapi napokon délelőtt 8—12-ig és délután 2—6 óra közötti időben működnek, amennyiben az adózőkat a bizottságok otthon nem találják, jogukban áll a feleket beidézni, mivel a munkálat befejezése határidőhöz van kötve s nem áll módjában a bizottságoknak egy és ugyanazon háznak többszöri felkeresése.

VILÁGNYELVEK I
ROSE-nyelviskola
Széchenyi. u. t. 42

Károlyi Mihály Spalatoban

Klagenfurt, ápr. 7. Az ideiglenes tartománygyűlés tegnapi ülésén a nagynémetek pártja és a parasztszövetség kérdést intézett Károlyi Mihály villachi tartózkodására vonatkozólag. A tartományi kormányzó beszámolt arról, hogy a tartományi kormány ebben az ügyben milyen intézkedéseket tett és bejelentette, hogy miután a jugoszlav kormány megengedte, hogy Károlyi ezentul Spalatoban tartózkodjék, Károlyi április 7-én oda utazik. A tartománygyűlés elvetette azt az indítványt, hogy az interpellációra adott válasza fölött vitát indítsanak.

Szabaforgalomban szerzik be az ellátóanyag gabonáját

Budapest, ápr. 7. Az elhatározott gabonával való ellátásra az idén még ötezer vagon gabonára van szükség. A beszerzés módjára vonatkozólag nézeteltérés támadt a különböző érdekeltségek közt. Sokan a gabona külföldről való beszerzését sürgették, mások a belföldön kívántak ennek a mennyiségnek a beszerzéséről gondoskodni. A pénzügyminiszter a külföldről való beszerzés ellen valutáris okokból tiltakozását jelentette be és ehhez a kormány is hozzájárult. Ennek folytán a szükséges mennyiség beszerzése a belföldön fog megtörténni. A beszerzéssel eleinte a Futurát óhajtották megbízni. A gabonakereskedők azonban a földművelésügyi miniszterhez fordultak és felhívták a figyelmét arra, hogy záros határidőn belül hajlandók a szükséges mennyiséget előteremteni, ha a kormány szabad versenyt enged és nem ad monopóliumot senkinek. A kormány ezt a kérést hajlandó teljesíteni, legfeljebb arról van szó, hogy már elvállalt kötelezettségek teljesítésére bizonyos mennyiség erejéig fognak megbízást adni a Futurának, azonban a túlnyomóan nagyobb rész beszerzése szabad forgalomban, a kereskedelem útján fog történni.

Hentesmester koronás briliáns gyűrű egy zacskó teperőért

Egy hentesmester és egy 8 éves leányka üzlete
A debreceni államrendőrség egy igen különös csatlós ügyben folytatott nyomozásával kecskült el a napvilágra. A csatlós elhívásával gyanúsított, egy jóforgalmu hentesmester jómódú leánykájára, aki a nyomozás adatai szerint egy 8 éves kislánytól egy 20.000 korona briliánskoronás aranygyűrűt és egy 2000 korona értékű arany jeppírűt vásárolt meg egy zacskó teperőért. Felületes megjegyzésünk, hogy a két értékes gyűrű a leánykájához nem igazán tartozik. Az értékes vásár részletei a következők:

Én év február hó 25-én délután feljelentést tett a rendőrségen Szőnyey Ilona zenedanáriú ismeretlen tettes ellen, aki előbb nap két gyűrűt, amelyeknek értéke mintegy 22.000 koronát képviselt, ellopta. A károsult feljelentésében elmondta, hogy egy K. A. nevű 8 éves kislányra gyanakszik, aki a lopás napján nála ebédelt.

Pataky Gyula detektív még aznap délután kihallgatta a leánykát, aki az első kérdésre bevallotta, hogy ő követte el a lopást. 24-én, vallomása szerint Szőnyey Ilonánál ebédelt, aki gyakran szokott ebédet adni szegény gyermekeknek. Ebéd közben a konyhával szomszédos szobába is bekapkodott és ott látta meg a mosdószekrény szélén fekvő két értékes gyűrűt. Nyomban beosont és zsebre vágta a csillogó tárgyakat, ebéd után pedig a Balthány utcán keresztül hazafelé távoztában a markában szorongatva vitte.

A kis K. A.-nak természetesen halvány sejtése sem volt arról, hogy milyen nagy értékűek a csillogó gyűrűk, amelyeket néha néha megnézegetett. Előadása szerint Balthány-utcai üzletének ajtajában álló Csige Lajos hentesmester meglátta kezében a gyűrűket és magához intette K. A.-t:

— Hol vetted a gyűrűket kislányom?

— Találtam az utcán, felelte K. A.

— Mennyiért adod nekem, kérdezte a hentesmester s egyúttal ajánlatot is tett a leánykának, hogy egy zacskó teperőt ad a 22.000 korona értékű gyűrűkért. A vásár megkötése után a hentesmester azonnal felhuzta ujrára az egyik briliáns gyűrűt, a másikat pedig kasszájába tette.

— Lelkemre kötötte, — fejezte be vallomását a leányka, — hogy ne szóljak senkinek a dologról. Én nem is szóltam, még édesanyámnak sem.

Igy történt a különös üzletkötés a kis K. A. vallomása szerint, Csige Lajos hentesmester azonban egész másképpen adta elő a dolgot a rendőrségen, ahol a két gyűrűt felmutatva, a következő történetet beszélte el:

Február 24-én K. A. bemért indította és teperőt kért, azonban nem volt annyi pénze, hogy kifizesse a teperőt és a két gyűrűt feltámasztá mindgát. Neki azonban most, mint a gyanúsított kérését az így, a zsinagóga kapott teperőnek tartja, tehát a rendőrségen bejelentette a gyűrűket és kért a zsinagóga teperő árának megtérítését.

A rendőrség azonban az iránt kérdésesbődött Csige Lajosnál, hogy miért tagadta le a gyűrűket Pataky detektív előtt és mivel nem kapott kielégítő feleletet, megindította az eljárást a nagy büntető éremekkel bíró hentes ellen. Az ügy iránt holnap közzük át a kör ügyészséghez.

Gyökössy Endre új verakötete Szépiorszag száműzöttje

Husz évvel ezelőtt öt debreceni diák összeállított és istenadja tehetőségüknek zsonglét csokorba kötözték. *Bokréta* címen kiadták s azóta *Bokréta* néven nevezik magukat. A *Bokréta* tagjai ma is mind az irodalmat szolgálják s nem mulik év, hogy hol egyik, hol másik önálló kötettel is föl ne lépjen. *Oláh Gábor* után *Gyökössy Endre* a legtermékenyebb köztük, aki most legújabb költészetét foglalta kötetbe és becsátotta közre egy új cégnek, dr. Möricz és Lengyel Irodalmi vállalatának csinos, kedves kiadásában.

Gyökössyt nem kell közelebről bemutatnunk, mert a debreceni közönség a Csokonai-körből is jól ismeri, ahol most három éve a *Bokréta* többi tagjaival együtt ő is zajos tapsokat aratott. *Szépiorszag száműzöttje* címet adott kötetének és a névvel magát illeti, mert epezió szomszúság gyötíri minden művészi gyönyörért, de mostoha sorsa nem enged, hogy Páris, Róma művészi alkotásait és a világ egyéb szépségeit végig élvezzék. Gyökössynek nincs oka panaszkodni, mert aki a költészet országában otthon van, sőt aki a maga költészeté forrásából is bőven meríthet, annak nem kell szomjan epegni és magát számkivetettnek tartani.

Távol áll tőlünk, hogy Gyökössyt a nagy költők sorába emeljük, hisz ilyen gondolat őt magát sem bántja, de annyi bizonyos, hogy a családi érzés, a háborús keserűség, a hazafias kétségbeesés gyakran igaz hangokat sugalt neki, amelyek könnyed, természetes verssorokban ömlenek elénk. Szíve legmélyéből fakadtak és a mi szívünket is legmélyebben megrezgetik zsol-tártárazatai (*Rab magyarok zsol-táros könyve*), amelyekben a XVIII. század jeremiádjai és Szezeji Molnár Albert bus zsol-tárai vannak mintegy ujja kötve. A bibliai nyelven, a régies versformákon, a zsol-tárból ismert kifejezéseken áttörnek az új szenvedések, a mai nemzeti fájdalomak, egyáltalában szerencsésen vegyül bennük, mint a régi magyar költészetben, a vallásos és hazafias érzés. Egyet lapunk más helyén be is muta-

tunk s azt hisszük, az olvasó velünk együtt érzni át a rövid költemény megrázó voltát. Gyökössy verselőletének javára szól az is, hogy bár költeményeinek tekintélyes része legújabb keletű, nem ad hangot a gyűlöletűdésnek, vádaskodásnak, amellyel a mai irodalom, még a szépirodalom is, egymás ellen uszítja a magyart.

Szívesen üdvözöljük Gyökössy Endrét költői pályájának ezen az újabb állomásán, amely egyszerűsége folytatos emelkedést jelöl. Debrecenben, 1921. április 8. Kardos Albert.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL

A németek nem félnek

Berlin, április 2. Briand francia miniszterelnök fenyegetéseit Németországban nyugodtan fogadták. A lapok figyelmeztetik a német népet, hogy Briand fenyegetései által ne engedje magát elbátortalanítani és azt mondják, hogy a fenyegetések célja a német népet a teljesíthetetlen kötelezettségek elvállalására bírni. A lapok ennek ellenére is remélik, hogy ha a franciáknak hatalmában is áll fenyegetéseit keresztülvinni, ebben *Amerika meg fogja őket akadályozni.*

A független szocialdemokraták lapja, a *Freiheit* azt írja, hogy Briand fenyegetéseit nem kell komolyan venni, mert azok keresztülvitete a német népre olyan óriási katasztrófát jelentene, melyet a többi nagyhatalom nem engedne keresztülvinni.

A budapesti tőzsde

Budapest, április 7.

Az értéktőzsdén ma is a legnagyobb tartózkodás mutatkozott, üzletkötés csak elvétve jött létre. Kezdetleges lanyhaság után az árfolyamok ugyan kissé megjavultak, azonban lényegében az árfolyamok a tegnapi zárathoz képest nem változtak: Arak:

Magyar Hitel 1645—25, Osztrák Hitel 820—780, Jelzálogbank 375—85, Leszámitoló 752, Hermes 410, Angol-magyar 850—55, Magyar-olasz 370—85, Alt. tak. 950, Borsod-Misk. 2950, Concordia 2225—300, Bpesti gőzm. 4050—75, Gizella 1400, Hungária 1625—50, Viktória 7950, Beocsini 4300—500, Banya és kohó 3050—125, Drasche 3700, Alt. közsén 5950—6150, Salgó 4550—750, Urikányi 3450, Ganz-Danub. 15300—900, Ganz-vill. 3950—4000, Rima 2300—175, Lichtig 1125—10, Schlick 970—30, Kóburg 2525, Lipták 472—68, Láng 1010—980, Brassói 3800, Nasic 10100—10000, Országos facterm. 1600—580, Izzó 3550—500, Papír 2800, Cukor 12800—13000, Gummi 2950—850, Telefon 2800, Közuti 1010—1070, Déli vasut 1590—20, Államvasut 2375—425.

A valutapiacra kevés volt az üzlet. Az irányszat kezdetben valamivel lanyhább, később jobb. Arak:

Napoleon 930—915, Font 1080

—1100, Dollár 208—273, Francia frank 2150—2275, Márka 432—408—450, Lira 1225—1250, Romanov 125—122, Lei 412—402, Sotol 380—392—385, Svájci frank 4875, Kor-dinár 760, Bécsi 045—043, Lengyel marka 037—036.

Zürichi devizák:

Zürich, apr. 7. (Megnyitás) Budapest 215, Bécs 153, Osztr. bélyegzett 097, Berlin 935, New-York 577, Milano 25, Prága 787 és fél, Zágráb 407, és fél, Bukarest 840, Varsó 072 és fél.

Zürich, április 7. (Zárás) Berlin 935, Hollandia 200, New-York 577, London 2267, Páris 4130, Milano 2550, Prága 785, Budapest 215, Bukarest 835, Varsó 072 és fél, Bécs 154, Osztr. bélyegzett 096, Zágráb 407 és fél.

HIREK.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

— Targyalnak az angol bányászok. Londonból jelentik: A bányászok végre hajtó bizottsága tegnap délutáni ülésén elhatározta, hogy elfogadja a kormány-
nak azt a javaslatát, hogy a bányatulajdonosok és a kormány képviselőivel tárgyalásokat kezdjen. Valószínű, hogy e határozat következtében a vasutasok és szállítómunkások elállanak minden további tervezett akciótól.

— Szabad kereskedelem — Olaszországban. Rómából jelentik: A lapok a kormány felhivatalos közleményét hozzák, amely hírül adja, hogy a legrövidebb időn belül helyre fog állni a szabad kereskedelem, mert minden áru bőségben van és az árak alacsonyabbak, mint a hivatalos maximális árak.

— A közalkalmazottak beszerzési csoportjának közleményei: Ertesítjük a számfelítő hivatalokat, hogy a ki nem adott kedvezményes áru fizűfáért kifizetendő készpénz megfizetéséhez az 1921. évi 1111—P. R. sz. körrendelet szükséges nyomtatványok a Csoport irodájában (Pénzügyi palota földszint 13.) f. hó 8 napjától kezdve átvehetőek.

— A Jellinek Morton-ügy. Budapesti tudósítónk jelenti: A királyi ügyészség Jellinek Morton családi ügyében megindította az eljárást azon gyanúsítottak ellen, akik közvetve vettek részt Jellinek manipulációiban.

— Eljegyzések. *Lindenfeld* Erzsike (Esztár) és *Faragó* Zoltán (Berettyó-Ujfalu) jegyesek.

Leitner Laura (Esztár) és *Csilag* Bernáth (Vancsod) jegyesek.

— Pályázat. A debreceni izr. hitközségnek nyugdíjazás folytán megüresedett és f. e. május 1-én beöltendő templomszolgái állásra ezenel pályázat hirdettetik. Hadviselt egyének előnyben részesülnek. Kelloca felszerelt pályázati kérvények József kir. h. utca 26. sz. a. hitközségi irodában legkésőbb f. hó 20-ig nyújtandók be. Ugyanott a fizetési és szolgalmi feltételek is megteudhatók. Debrecen, 1921. március 6-án. Az előjáróság.

— M adás. A esti pre zavarta második landóan. A rend madara rendőrs hogy a küldte vásárolt nézni I 5 óraok korcsma pénzét színházl botrány róse iga elbosát vasuti k a Horto Kunmac csendhá lene eljé — Ha Miksa I nappal utca 4. esett eg lyos égé Belváros tegnap datlansá járas. — Ró a hábor gyűjtött nyokból ügyi h 1919-ben azóta a a városi ebből a kant-ala a tiszt elkészíté

— Há főispánt tésztelre városi fő és kishas A főispá tészt. A hól azt j közö tö helyezett sági váro let azon lent meg ujjabb ren községi főszolgab a város e mit, de mert hisz van házl kijelölés Házhely ságnál n

— A sáról a t ság ugy jog is a alá esik kapják n kat, jog pénzben telni. A tette a t kapott k let korlá ban emi naszt és tanácsna tennie n

— A megveti amelyek részvényi Hitelban volt a P március előtt sür intézi l gyakorolj küldte. A már m 781.000 k többi a lajdona telárára

— L ruhák ó tek a R

— **Megzavart színházi előadás.** A Csokonai-színház tegnap esti premierjét egy részeg ember zavarta meg, aki »A buta ember« második felvonásának végén állandóan dörmögte: »Csuti, csuti.« A rendező, Deme János kunmadarasi gazdálkodó, előadta a rendőrség központi ügyeletén, hogy a kunmadarasi szövetkezet küldte el Karcagra főzödényeket vásárolni és Karcagról színházat nézni Debrecenbe jött. Délután 5 órakor megváltotta jegyét, majd korcsmába ment, ahol minden pénzét elitta. Részegen ment a színházba és így történt vele a botrány. Miután két rendőr ismérése igazolta személyazonosságát, elhocsátották. Kijelentette, hogy vasuti költség hiányában nekivág a Hortobágnak és gyalog megy Kunmadarasra. A rendőrség közcsendháborítás miatt indított el-lene eljárást.

— **Halálos baleset.** Guttman Miksa három éves gyermek pár nappal ezelőtt szüleinek Csók-utca 4. szám alatti lakásán beleesett egy forróvízes fazékba. Súlyos égési sebekkel szállították a Belvárosi szanatóriumba, ahol tegnap meghalt. Szülei ellen gondatlanság miatt megindult az eljárás.

— **Rokkanti alapítvány.** Még a háború végén 12.000 koronát gyűjtött össze jótékony adományokból az ugynevezett rokkanti-ügyi hivatal. Ezt a hivatalt 1919-ben feloszlatták és a pénzt azóta a házipénztár kezelte. Most a városi tanács elhatározta, hogy ebből az összegből önálló rokkanti-alapítványt létesít és felhívta a tisztí főügyészt az alapító levél elkészítésére.

— **Házhelyek kijelölése.** A főispán a belügyminiszter jelenléteire hívta fel, mit végzett a városi törvényhatóság a házhelyek és kishaszonberek kijelölése körül. A főispán a tanácstól kért jelenlést. A városi tanács mai üléséből azt jelentette, hogy a vonatkozó törvény külön rendeletet helyezett kilátásba a törvényhatósági városok részére, ez a rendelet azonban mindezt nem jelent meg. Az azóta megjelent újabb rendelet is kifejezetten csak községi előjárásokról és járási főszolgabírákról beszél. Így tehát a város ezideig nem tehetett semmit, de nem is volt rá szükség, mert hiszen Debrecenben bőven van házhely, itt tehát hatósági kijelölés szüksége nem fog fenn. Házhely igénylők a városi hatóságnál nem is jelentkeztek.

— **A kompetencia-fa kiadásáról** a télen a fakormánybiztoság úgy rendelkezett, hogy ez a jog is az általános korlátozások alá esik és ha a jogosultak nem kapják meg teljesen járandóságukat, joguk van a különbözethez pénzben való megtérítését követelni. A számvétség ma jelentette a tanácsnak, hogy senkinek sem kapott kompetencia-fát a rendelet korlátozásain túl. Mivel azonban emiatt senkinek emelt panaszt és nem kért kártérítést, a tanácsnak további intézkedéseket tennie nem kell.

— **A Pénzügyi Központ megvette a város részvényeit,** amelyekkel Debrecen városa fő részvényese volt a Debreceni Hitelbanknak. A vételi opciója volt a Pénzügyi Központnak március 31-ig. Az opció lejártá előtt sürgőnyileg tudatta a Pénzügyi Központ, hogy az opciót gyakorolja és a vételért megküdte. A vételár, 825,125 korona, már meg is érkezett, ebből 781.000 korona illeti a várost, a többi a központi szeszfőzde tulajdonában volt részvények vételárára esik.

— **Leányka- és gyermekruhák óriási választékban érkeztek a Rózsa-áruházba.**

— **Származási bizonyítványok a Bulgáriába irányuló exportnál.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltség figyelmét arra a körülményre, hogy a magyar származási árak Bulgáriába való bevitelük esetén folyó évi augusztus hó 9-ig a legnagyobb kedvezmény elve alapján való kezelést élvezik, amint ugyanezen időpontig a bulgár származási árakat hasonlóan ugyanezen elv szerint kezelik. A magyar árak azonban Bulgáriába való bevitelük esetén a kedvezményes kezelést tényleg csak akkor élvezhetik, ha megfelelő származási bizonyítvány van csatolva. Az árak részletes megjelölését tartalmazó s a feladót pontosan feltüntető származási bizonyítványok kiállítására a kereskedelmi és iparkamarák illetékesek.

— **Fogorvosi és fogtechnikai műterem** József királyi herceg-utca 6. alatt.

— **Linoleum-áruházban** 20% engedménnyel gyapjú- és spárta futószőnyeg kapható nagy választékban. Haas Lipót Ferenc József-utca 28. Megyeháza mellett.

— **Budapesti tőzsde-almanach 1921. évre** megjelent s kapható a Hegedűs és Sándor rt. könyvkereskedésében.

— **Gyermek** matróz sapkák legolcsóbban Frank Imréné, Piac 43.

— **Sapkaközponál** (Simonffy-utca 5.) katonai és civilsapkákat készíten és csináltatva legolcsóbban kaphat.

— **Molykár ellen,** nyári megőrzés végett szörme ruhákat legolcsóbban raktároz Klonda, szűcs, Piac 21.

— **Zsidó imakönyvek** diszkötésben, ondolált hajmunkák, divatnak megfelelően, nászajándékok házasulandók részére Moszkovics Adolfnál, Piac-utca 56. szám.

— **Nyári divatlapok nagy választékban** érkeztek a Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésébe. Debrecen Piac-u. 34. sz.

— **Elágans tavaszi felöltők, costümök, ruhák** és blousok nagy választékban megérkeztek rakárra, mélyen leszállított árakban árusítja Frank Sándor cég. Piac-utca 42.

SZÍNHÁZ.

A buta ember

Ezt a darabot mélyről és melegen érző ember írta, akinek a sors azt a szerepet rendelte, hogy humoreszeket írjon, kis szatirikus írásokat lírai versek helyett. A budapesti társadalom egy tipikus részének kirívó gyöngöségeit figurázza ki Szenes ember és egy derék, becsületes, egyenes embernek szolgálatát igazságot Szenes Béla, a lírikus. Kedves, fordulatos, ötletes, sok helyen szellemes ez a darab, írja cselekmény helyett a dialogusok csattanóira helyezi a fősúlyt, de helyel-közzel nagyon igaz szavak is felfakadnak és egy-egy fény-sugár villan a társaság kötelező áruházában járó emberek eleven bőrére is. Jóleső tiszta érzéssel lehetne élvezni a darabot, ha nem lenne nagyon is nyilvánvaló írójának az a tendenciája, hogy ime ő fehér darabot ír olyan légkörben, amelyet mindenki szenvedélyek villámaival telítettnek gondol. Az előadás a rendezői ötletelenség jegyében folyt le, a lila fény hovatovább rendszerré lesz a debreceni színpadon minden lehető és lehetetlen alkalommal. *Bánhid*y alapján téves felfogással játszotta a cimpzerepet, természetes felháborodás, becsületes mérgeződés helyett drámai kitérőket rendezett; *Dörgey* Jolán szép volt és szépen beszélt, csak a nagyvárosi leány ideges érzékenységét tompította le tulajdonán; *Székel*y Zizi egyik legjobb szerepét kapta meg a kis

mindeneslány alakításával; *Kubányi* sem külsőségekben, sem játékban nem találta el a zsúfú alakját; *Szendró* némely jelenésének drámai hangosságától, illetve hangos drámaiságától eltekintve egész és egészséges figurát adott az ifjú börtönerről; *Egyed* Lenke tulkomikus volt; *Rónai* tulszár: *László* Gyula egy pár egyéni vonás sikeres beolvastása mellett is tulkedves, *Ulasy* Ida tul-lármás. Epizód szerepéből sikerült figurát csinált *Csolnakossyné*. A szépszámu közönség nagyon rokonszenvesen fogadta a darabot is, az előadást is. (II.)

Schubert-előadás. Fűredy F. Gusztáv április 20-án tartja e szeziónban utolsó előadását. Ez-uttal bemutatásra kerül Schubert, Havas Gáborné közreműködésével. A Fűredy-előadások törzsközönsége kéri, hogy helyei iránt *Méliusz*nál intézkedni sziveskedjék.

A színházi iroda jelentése:

Pérteken B bérletben **A buta ember** megy.

Városszerte nagy az érdeklődés a szombati repriz iránt, **A farsang tündére** kerül színre. Jegyek előre válthatók.

Romantikus amerikai filmjatek, *Misster* »44« öt felvonásban. Főszereplők: May Allison és Harzold Lockwood. Bemutatja az Arany Bika mozi. — Jegyelővétel.

Ohnet regénye: Damaszkusz csillaga második részét mutatja be ma az Apolló. Jegyelővétel.

Whitechapel, szenzációs kaland-történet hat felvonásban. Főszereplők: Hans Mierendorf és Grít Hegese az Urániában. Jegyelővétel.

SPORT.

Bíróküldés. A bíróküldő bizottság a vasárnap mérközésekre a következő bírákat küldte ki: DTE—DKASE. Bíró: Kerekes Géza, határbírák Káldy Zsigmond és Vadkerti Endre. DEAC—KSE. Bíró: Zempléni Gusztáv, határ-bírák Weinreb Dezső és Balog Imre. DMTK—DNYSC. Bíró: Hajdu Jenő, határbírák Szegedi Gyula és Tamásy László.

Bírótestületi közgyűlés. Ma délután 6 órakor az Angol Királyi különtermében tartja a Magyar Footballbírák Testületének keletmagyarországi alosztálya első-rendes évi közgyűlését.

FUIMUS

REGÉNY 5

IRTA JUSTH ZSIGMOND

Majd tovább mentek, ... most a park tavánál álltak meg. A lombokon keresztül a szomszédos falu tornya fehérlett ide. A tuloldalra a kuglizó, pár óriási platánfa előtte. Mint gyermekek, sokszor játszottak itt. Lassan egy tisztásra értek, ott egy óriási fűzfa... E fa alatt voltak egyszer együtt életveszélyben. Egy éjjel ott üldögéltek a fa alatt: az ifjabb hegedült, az öregebb belebámult a holdba. Egyszerre nagy lármá lett a parkban; »vigyázzanak, vigyázzanak« — kiáltá az öreg tisztartó — »veszett kutya van a kertben!« S ők fegyver nélkül álltak ott. Sem előre, se hátra. Egymásra néztek, egymásért remegtek. Ez jutott most a Gábor eszébe, félig álomban; szavakba foglalta azt, amit tán jobb lett volna a másikkal el se mondani:

— Tudod-e fiam, hogy külföldön sokszor gondoltam e perere. Ugy éreztem, odaadtam volna érte ottani nyugodalmat, ha a rettenetes pillanatot újra átélhettem volna. Mert hisz

akkor itthon voltam. Te nem tudod, hogy e szó mit jelent...

— Hisz most is itt vagy, öregem! — szolt közbe Lőrinc.

— Igen, itthon vagyok s igyekezni fogok elfelejteni mindent, ami száműzetésem éveire emlékeztet.

— Te sokat utaztál — mondá Lőrinc halkán s álmódóva nézett maga elé.

— Tudod-e Lőrinc, hogy mi a honvágy? Soká csak a család, az otthon után vágytam. Egyiptomban lepett meg legelőbb. A tájkép az alföldre emlékeztetett, a tücsök szava ugyanazt a nyelvet beszélte, mint otthon. A felvilá-
lanó pástortüzek a láthatár szélén, a kutyaugatás, az esti csillog, a tőzégfüst nehéz illata hazahozott; úgy éreztem, mintha csak egy alföldi faluban lennék. Es mégis! Valami hiányzott, ami a tájképet s annak hangját, illatát szívemmel összekösse. Ereztem, nem az én fajom lelke hívta a tájat életre. Lásd Lőrinc, szeretem e fajt, amelyből származom, mert hibáiban, vétkeiben ugyanaz, ami én vagyok. Hamarabb megértem a hibáját, mint egy más nép erényeit... Ertesz?

Lőrinc csak félfüllel ügyelt rá. Egy pillanatig hallgatott, aztán birtelen Gábor felé fordult: — Tudod-e, hogy már vége a do-lognak, vége... Már nem szeretem?

— Nem tudtam — mondá Gábor és szeme felvilant.

— Nem? Pedig úgy unom magam. Olyan űrt érzek itt belől.

— Hát... taláunk néked valakit.

— Kít? Van-e olyan?

— Hisz még alig ismered az asszonyt. En tudom, milyen kel-lene néked. Elmondjam? De ne nevedd ki.

— Mondd, öregem. Theoretizálj, amennyit akarsz, ez tudom mindig mulattatott.

— Aranyszőke haja lesz...

— Azért ugy-e, mert engem a cigányok grófjának neveznek?

— Azért — mondá Gábor s nevetett. — Sápadt, egyenes, tiszta szemű, tiszta mosolyu, egy cseppet sem érzékeny leány, ki mindig engedni fog neked, de aki azért látni fogja maga előtt az utat, amerre haladnotok kell. En ismerem ilyet.

— Ugyan, ugy-e? Es kít?

— Azt nem mondjuk el, hisz ha mondanám, sohase szeretnél bele. Sokszor álmodtam róla... odakünn, a külföldön.

— Már te magad is, ugy lát-szik, szerelmes vagy belé.

— Bolond csemete, hát azt hiszed, hogy ez így megy nálam?

— Azért, mert Lolly...

Gábor hevesen szavába vágott. — Róla ne szólj; tudod jól, hogy sohase veszem el. Nem nekem való, senkinek se való; játékszer-nek való, másnak nem.

— Nagyon hevesen mondod, Gábor; érzem, hogy még nem felejtetted el.

— Igazad van, — felelte Gábor halk hangon, — nem felejtettem még el.

— Szegény öregem! — s Lőrinc megszorította bátyja kezét. Pár percig haligattak.

— Hát Lőrinc, ugy van jól, ahogy van — szólt meg végre Gábor. Es a mama? Mesélj a mamáról, hogy van? Gondolt rám sokszor?

— Gondolt-e? Hiszen mindig rólad beszél. Sokszor féltékeny-tett.

No most, ha majd visszajő, sirhattok együtt eleget. Lőrinc mindig ezzel bosszantotta őket. Anyja sokkal komolyabb lett, ha Gáborral beszélt. Lőrincel nevetett is, Gáborral alig mert.

— Es a többiek? Es Adám

Huszezer koronás briliáns gyűrű egy zacskó tepertőért

Egy hentesmester és egy 8 éves leánya üzlete

A debreceni államrendőrség egy igen különös családi ügyben folytatott nyomozásával készült el a napokban. A család elkövetésével gyanúsított, egy jóforgalmu hentesüzlet jómódu tulajdonosa, aki a nyomozás adatai szerint egy 8 éves kisleánytól egy 20,000 koronás briliánsköves aranygyűrűt és egy 2000 korona értékű arany jeggyűrűt vásárolt meg egy zacskó tepertőért. Felesleges megjegyeznünk, hogy a két értékes gyűrű a leánykához nem igaz uton került. Az érdekes vásár részletei a következők:

Ez év február hó 25-én délután feljelentést tett a rendőrségen Szőnyey Ilona zenetanárnő ismeretlen tettes ellen, aki előző nap két gyűrűjét, amelyeknek értéke mintegy 22,000 koronát képviselt, ellopta. A károsult feljelentésében elmondta, hogy egy K. A. nevű 8 éves kislányra gyanakszik, aki a lopás napján nála ebédelt.

Pataky Gyula detektív még aznap délután kihallgatta a leánykát, aki az első kérdésre bevallotta, hogy ő követte el a lopást. 24-én, vallomása szerint Szőnyey Ilonánál ebédelt, aki gyakran szokott ebédet adni szegény gyermekeknek. Ebéd közben a konyhával szomszédos szobába is bekapkodott és ott látta meg a mosdószekrény szélén fekvő két értékes gyűrűt. Nyomban beosont és zsebre vágta a csillogó tárgyakat, ebéd után pedig a Batthyány utcán keresztül hazafelé távoztában a markában szorongatva vitte.

A kis K. A.-nak természetesen halvány sejtelve sem volt arról, hogy milyen nagy értékűek a csillogó gyűrűk, amelyeket néhány nappal megnevezetett. Előadása szerint Batthyány-utcai üzletének ajtajában álló Csige Lajos hentesmester meglátta kezében a gyűrűket és magához intette K. A.-t:

— Hol vetted a gyűrűket kislányom?

— Találtam az utcán, felelte K. A.

— Mennyiért adod nekem, kérdezte a hentesmester s egyuttal ajánlatot is tett a leánykának, hogy egy zacskó tepertőért adja a 22,000 korona értékű gyűrűkért. A vásár megkötése után a hentesmester azonnal felhuzta ujjára az egyik briliáns gyűrűt, a másikat pedig kasszáfiókba tette.

— Lelkemre kötötte, — fejezte be vallomását a leánya, — hogy ne szóljak senkinek a dologról. En nem is szólottam, még édesanyámnak sem.

Igy történt a különös üzletkötés a kis K. A. vallomása szerint, Csige Lajos hentesmester azonban egész másképpen adta elő a dolgot a rendőrségen, ahol a két gyűrűt felmutatva, a következő történetet beszélt el:

Február 24-én K. A. bement üzletébe és tepertőt kért, azonban nem volt annyi pénze, hogy kifizesse a tepertőt és a két gyűrűt felkínálta zálogul. Neki azonban most, utólag gyanusnak látszik az ügy, a zálogot lopott jószágának tartja, tehát a rendőrségen letétbe helyezi a gyűrűket és kéri a zacskó tepertő árának megtérítését.

A rendőrség azonban az iránt kérdezősködött Csige Lajosnál, hogy miért tagadta le a gyűrűket Pataky detektív előtt és mivel nem kapott kielégítő feleletet, megindította az eljárást a nagy üzleti érzékkel bíró hentes ellen. Az ügy iratait holnap küldik át a kir. ügyészséghez.

Gyökössy Endre új verskötete Szépporszag száműzöttje

Husz évvel ezelőtt őt debreceni diák összeállított és istenadta tehetségüknek zsengeit csokorba költözték, *Bokréta* címen kiadták s azóta *Bokréta* néven nevezik magukat. A Bokréta tagjai ma is mind az irodalmat szolgálják s nem mulik év, hogy hol egyik, hol másik önálló kötettel is föl ne lépne. *Oláh Gábor* után *Gyökössy Endre* a legtermékenyebb köztük, aki most legújabb költeményeit foglalta kötetbe és bocsátotta közre egy új cégnek, dr. Mórócz és Lengyel irodalmi vállalatának csinos, kedves kiadásában.

Gyökössyt nem kell közelebről bemutatnunk, mert a debreceni közönség a Csokonai-körből is jól ismeri, ahol most három éve a *Bokréta* többi tagjaival együtt ő is zajos tapsokat aratott. *Szépporszag száműzöttje* címet adott kötetének és a névvel magát illeti, mert epesztő szomjuság gyötri minden művészi gyönyörűt, de mostoha sorsa nem enged, hogy Páris, Róma művészi alkotásait és a világ egyéb szépségeit végig élvezze. Gyökössynek nincs oka panaszkodni, mert aki a költészet országában otthon van, sőt aki a maga költésze forrásából is bőven merithet, annak nem kell szomjan epedni és magát számkivetettnek tartani.

Távol áll tőlünk, hogy Gyökössyt a nagy költők sorába emeljük, hisz ilyen gondolat őt magát sem bántja, de annyi bizonyos, hogy a családi érzés, a háborus keserűség, a hazafias kétségbeesés gyakran igaz hangokat sugalt neki, amelyek könnyed, természetes verssorokban ömlenek elénk. Szíve legmélyéből fakadtak és a mi szívünket is legmélyebben megrezgetik zsolttáruztatai (*Rab magyarok zoltáros könyve*), amelyekben a XVI. század jeremiádjai és Senczi Molnár Albert bus zoltárai vannak mintegy ujjá kötve. A bibliai nyelven, a régies versformákon, a zoltárból ismert kifejezéseken áttörnek az új szenvedések, a mai nemzeti fájdalmak, egyáltalában szerencsésen vegyül bennük, mint a régi magyar költészetben, a vallásos és hazafias érzés. Egyet lapunk más helyén be is muta-

tunk s azt hisszük, az olvasó velünk együtt érzi át a rövid költemény megható voltát. Gyökössy verskötetének javára szól az is, hogy bár költeményeinek tekintélyes része legújabb keletű, nem ad hangot a gyűlölködésnek, vádaskodásnak, amellyel a mai irodalom, még a szépirodalom is, egymás ellen uszítja a magyart.

Szívesen üdvözljük Gyökössy Endrét költői pályájának ezen az újabb állomásán, amely egyszerűsmind folytonos emelkedést jelöl. Debrecenben, 1921. április 8.

Kardos Albert.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL.

A németek nem félnek

Berlin, április 2. Briand francia miniszterelnök fenyegetéseit Németországban nyugodtan fogadták. A lapok figyelmeztetik a német népet, hogy Briand fenyegetései által ne engedje magát elbátortalanítani és azt mondják, hogy a fenyegetések célja a német népet a teljesíthetetlen kötelezettségek elvállalására bírni. A lapok ennek ellenére is remélik, hogy ha a franciáknak hatalmában is áll fenyegetéseiket keresztülvinni, ebben *Amerika meg fogja őket akadályozni.*

A független szocialdemokraták lapja, a *Freiheit* azt írja, hogy Briand fenyegetéseit nem kell komolyan venni, mert azok keresztülvitete a német népre olyan óriási katasztrófát jelentene, melyet a többi nagyhatalom nem engedne keresztülvinni.

A budapesti tőzsde

Budapest, április 7.

Az értéktőzsdén ma is a legnagyobb tartózkodás mutatkozott, üzletkötés csak elvétve jött létre. Kezdetleges lanyhaság után az árfolyamok ugyan kissé megjavultak, azonban lényegében az árfolyamok a tegnapi zárulathoz képest nem változtak: Arak:

Magyar Hitel 1645—25, Osztrák Hitel 820—780, Jelzálogbank 375—85, Leszámitoló 752, Hermes 410, Angol-magyar 850—55, Magyar-olasz 370—65, Alt. tak. 950, Borsod-Misk. 2950, Concordia 2225—300, Bpesti gőzm. 4050—75, Gizella 1400, Hungária 1625—50, Viktória 7950, Beocsini 4300—500, Banya és kohó 3050—125, Drasche 3700, Alt. köszén 5950—6150, Salgó 4550—750, Urikányi 3450, Ganz-Danub. 15300—900, Ganzvill. 3950—4000, Rima 2300—175, Lichtig 1125—10, Schlick 970—30, Kóburg 2525, Lipták 472—68, Láng 1010—980, Brassói 3800, Nasici 10100—10000, Országos faterm. 1600—580, Izzo 3550—500, Papir 2800, Cukor 12800—13000, Gummi 2950—850, Telefon 2800, Közúti 1010—1070, Déli vasút 1590—20, Államvasút 2375—425.

A valutapiacón kevés volt az üzlet. Az irányzat kezdetben valamivel lanyhább, később jobb. Arak:

Napoleon 930—915, Font 1080

—1100, Dollár 268—273, Francia frank 2150—2275, Márka 452—466—460, Lira 1225—1250, Romanov 126—122, Lei 412—402, Sokol 380—392—385, Svájci frank 4875, Kor.-dinár 760, Bécsi 045—043, Lengyel márka 037—036.

Zürichi devizák:

Zürich, ápr. 7. (Megnyitás) Budapest 215, Bécs 153, Osztr. bélyegzett 097, Berlin 935, New-York 577, Milano 25, Prága 787 és fél, Zágráb 407, és fél, Bukarest 840, Varsó 072 és fél.

Zürich, április 7. (Zárlat) Berlin 935, Hollandia 200, New-York 577, London 2267, Páris 4130, Milano 2550, Prága 785, Budapest 215, Bukarest 835, Varsó 072 és fél. Bécs 154, Osztr. bélyegzett 096, Zágráb 407 és fél.

HIREK.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

— Tárgyalnak az angol bányászok. Londonból jelentik: A bányászok végrehajtott bizottsága tegnap délutáni ülésén elhatározta, hogy elfogadja a kormány-
nak azt a javaslatát, hogy a bányatulajdonosok és a kormány képviselőivel tárgyalásokat kezdjen. Valószínű, hogy e határozat következtében a vasutasok és szállítómunkások elállanak minden további tervezett akciótól.

— Szabad kereskedelem — Olaszországban. Rómából jelentik: A lapok a kormány félhivatalos közleményét hozzák, amely hírül adja, hogy a legközelebbi időn belül helyre fog állni a szabad kereskedelem, mert minden áru bőségben van és az árak alacsonyabbak, mint a hivatalos maximális árak.

— A közalkalmazottak beszerzési csoportjának közleményei: Ertesítjük a számfejtőhivatalokat, hogy a ki nem adott kedvezményes áru füziféért kifizetendő készpénz megtérítéseit az 1921. évi 1111—P. R. sz. körrendelet szükséges nyomtatványok a Csoport irodájában (Pénzügyi palota földszint 13.) f. hó 8 napjától kezdve átvehetők.

— A Jellinek Morton-ügy. Budapesti tudósítónk jelenti: A királyi ügyészség Jellinek Morton családi ügyében megindította az eljárást azon gyanúsítottak ellen, akik közvetve vettek részt Jellinek manipulációiban.

— Eljegyzések. Lindenfeld Erzsike (Esztár) és Faragó Zoltán (Berettyó-Ujfalu) jegyesek.

Leitner Laura (Esztár) és Csillag Bernáth (Váncsod) jegyesek.

— Pályázat. A debreceni izr. hitközségnek nyugdíjazás folytán megüresedett és f. e. május 1-én betöltendő templomszolgái állásra ezen a pályázatot hirdetik. Hadviselt egyének előnyben részesülnek. Kellő felszerelt pályázati kérvények József kir. h. utca 26. sz. a. hitközségi irodában legkésőbb f. hó 20-ig nyújtandók be. Ugyanott a fizetési és szolgalmi feltételek is megtekinthetők. Debrecen, 1921. március 6-án. Az előjáróság.

— Megvadás. A C... esti premie zavarta me... második fe... landóan d... A rendezva... madarasi... rendőrség... hogy a ku... küldte el... vásárolni... nézni Deb... 5 órakor... korcsmába... pénzét el... színházba... botrány. M... róse igazol... elbocsátott... vasuti költ... a Hortobá... Kunmadar... csendhábo... lene eljár... — Halá... Miksa há... nappal ez... utca 4. sz... esett egy... lyos égési... Belvárosi... tegnap me... dallanság... járas.

— Rok... a háboru... gyűjtött ö... nyokból a... ügyi hiva... 1919-ben... azóta a há... a városi t... ebből az... kant-alap... a tisztí f... elkészítés...

— Ház... főispánt a... tésztelre... városi törv... és kishasz... A főispán... tészt. A vá... hól azt jel... közö törv... helyezett k... sági város... let azonban... lent meg... újabb rend... községi el... főszolgabí... a város ez... mit, de n... mert hisze... van házhe... kijelölés s... Házhely i... signál ne...

— A k... sáról a t... ság ug r... jog is az... alá esik é... kapják m... kat, jogu... pénzben v... teln. A... tette a ta... kapott ko... let korlá... ban emia... naszt és... tanácsnak... tennie ne...

— A P... megvett... amelyekk... részvénye... Hitelbank... volt a P... március... előtt sürg... intézeti k... gyakorolj... küldte. A... már me... 781,000 k... többi a... lajdonaba... telárára... — Leá... ruhák ó... tek a R...

— **Megzavart színházi előadás.** A Csokonai-színház tegnap esti premierjét egy részeg ember zavarta meg, aki »A buta ember« második felvonásának végén állandóan dörögte: »Csuti, csuti!« A rendező, Deme János kunmadarasi gazdálkodó, előadta a rendőrség központi ügyeletén, hogy a kunmadarasi szövetkezet küldte el Karcagra főzödényeket vásárolni és Karcagról színházat nézni Debrecenbe jött. Délután 5 órakor megváltotta jegyét, majd korcsmába ment, ahol minden pénzét elitta. Részegen ment a színházba és így történt vele a botrány. Miután két rendező ismerőse igazolta személyazonosságát, elbocsátották. Kijelentette, hogy vasúti költség hiányában nekivág a Hortobágnak és gyalog megy Kunmadarasra. A rendőrség közcsendháborítás miatt indított elene eljárás.

— **Halálos baleset.** Guttman Miksa három éves gyermek pár nappal ezelőtt szüleinek Csók-utca 4. szám alatti lakásán beleesett egy forróvízes fazékba. Súlyos égési sebekkel szállították a Belvárosi szanatóriumba, ahol tegnap meghalt. Szülei ellen gondatlanság miatt megindult az eljárás.

— **Rokkant alapítvány.** Még a háború végén 12,000 koronát gyűjtött össze jótékony adományokból az ugynevezett rokkant-ügyi hivatal. Ezt a hivatalt 1919-ben feloszlatták és a pénzt azóta a házipénztár kezelte. Most a városi tanács elhatározta, hogy ebből az összegből önálló rokkant-alapítványt létesít és felhívta a tisztii főügyészt az alapító levél elkészítésére.

— **Házhelyek kijelölése.** A főispán a belügyminiszter jelentésére hívta fel, mit végzett a városi törvényhatóság a házhelyek és kishaszonberek kijelölése körül. A főispán a tanácstól kért jelentést. A városi tanács mai üléséből azt jelentette, hogy a vonatkozó törvény külön rendeletet helyezett kilátásba a törvényhatósági városok részére, ez a rendelet azonban mindezeidig nem jelent meg. Az azóta megjelent újabb rendelet is kifejezetten csak községi előjárásokról és járási főszolgabírákról beszél. Így tehát a város ezideig nem tehetett semmit, de nem is volt rá szükség, mert hiszen Debrecenben bőven van ház hely, itt tehát hatósági kijelölés szükségese nem forog fenn. Ház hely igénylők a városi hatóságnál nem is jelentkeztek.

— **A kompetencia-fa kiadásáról** a télen a fakormánybiztoság úgy rendelkezett, hogy ez a jog is az általános korlátozások alá esik és ha a jogosultak nem kapják meg teljesen járandóságukat, joguk van a különbözetnek pénzben való megtérítését követelni. A számvevőség ma jelentette a tanácsnak, hogy senkinek nem kapott kompetencia-fát a rendelet korlátozásainak. Mivel azonban emiatt senkinek emelt panaszt és nem kért kártérítést, a tanácsnak további intézkedéseket tennie nem kell.

— **A Pénzügyi Központ megvette a város részvényeit.** amelyekkel Debrecen városa fő részvényese volt a Debreceni Hitelbanknak. A vételre opciója volt a Pénzügyi Központnak március 31-ig. Az opció lejárt előtt sürgőnyileg tudatta a Pénzügyi Központ, hogy az opciót gyakorolja és a vételért megküldte. A vételár, 825,125 korona, már meg is érkezett, ebből 781,000 korona illeti a várost, a többi a központi szeszfőzde tulajdonában volt részvények vételárára esik.

— **Leányka- és gyermekruhák** őrjáti választékban érkeztek a Rózsa-áruházba.

— **Származási bizonyítványok a Bulgáriába irányuló exportnál.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltség figyelmét arra a körülményre, hogy a magyar származási árúk Bulgáriába való bevitelük esetén folyó évi augusztus hó 9-ig a legnagyobb kedvezmény elve alapján való kezelést élvezik, amint ugyanezen időpontig a bulgár származási árúkat hasonlóan ugyanezen elv szerint kezelik. A magyar árúk azonban Bulgáriába való bevitelük esetén a kedvezményes kezelést tényleg csak akkor élvezhetik, ha megfelelő származási bizonyítvány van csatolva. Az árúk részletes megjelölését tartalmazó s a feladót pontosan feltüntető származási bizonyítványok kiállítására a kereskedelmi és iparkamarák illetékesek.

— **Fogorvosi és fogtechnikai műterem** József királyi herceg-utca 6. alatt.

— **Linoleum-áruházban** 20% engedménnyel gyapjú- és spárga fűtőszőnyeg kapható nagy választékban. Haas Lipót Ferenc József-utca 58. Megyeháza mellett.

— **Budapesti tőzsde-almanach 1921. évre** megjelent s kapható a Hegedűs és Sándor rt. könyvkereskedésében.

— **Gyermek matróz** sapkák legolcsóbban Frank Imrénél, Piac 43.

— **Sapkaközpontnál** (Simonffy-utca 5.) katonai és civilsapkákat készíten és csináltatva legolcsóbban kaphat.

— **Molykár ellen,** nyári megőrzés végett szörme ruhákat legolcsóbban raktároz Klonda, szűcs, Piac 21.

— **Zsidó imakönyvek** diszkótesben, ondolált hajmunkák, dívatnak megfelelően, nászajándékok házasulandók részére Moszkovicz Adolfnál, Piac-utca 56. szám.

— **Nyári divatlapok nagy választékban** érkeztek a Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésébe. Debrecen Piac-u. 34. sz.

— **Elágans tavaszi felöltők, costümök, ruhák** és blousok nagy választékban megérkeztek rakarra, melyen leszállított árakban árusítja Frank Sándor cég. Piac-utca 42.

SZÍNHÁZ.

A buta ember

Ezt a darabot mélyről és melegen érző ember írta, akinek a sors azt a szerepet rendelte, hogy humoreszkeket írjon, kis szatirikus írásokat lírai versek helyett. A budapesti társadalom egy tipikus részének kirívó gyöngéséget figurázza ki Szenes ember és egy derék, becsületes, egyenes embernek szolgálat igazságát Szenes Béla, a lírikus. Kedves, fordulat, ötletes, sok helyen szellemes ez a darab, írója cselekmény helyett a dialogusok csattanóira helyezi a fősúlyt, de helyel-közrel nagyon igaz szavak is felfakadnak és egy-egy fény-sugár villan a társaság kötelező áruhájában járó emberek eleven bőrre is. Jóleső tiszta érzéssel lehetne élvezni a darabot, ha nem lenne nagyon is nyilvánvaló írójának az a tendenciája, hogy ime ő fehér darabot ír olyan légkörben, amelyet mindenki szenvedélyek villámaival telítettnek gondol. Az előadás a rendezői ötlettelenség jegyében folyt le, a lila fény hovatovább rendszerré lesz a debreceni színpadon minden lehető és lehetetlen alkalommal. *Bánhid* alapjában téves felfogással játszotta a cimp szerepet, természetes felháborodás, becsületes mérgelődés helyett drámai kitérőket rendezett; *Dörgey* Jolán szép volt és szépen beszélt, csak a nagyvárosi leány ideges érzékenységét tompította le túlságosan; *Székely* Zizi egyik legjobb szerepét kapta meg a kis

mindeneslány alakításával; *Kubányi* sem külsőségeiben, sem játékban nem találta el a zsúfú alakját; *Szendrő* némely jelenésének drámai hangosságától, illetve hangos drámaiságától eltekintve egész és egészséges figurát adott az ifjú börtönerről; *Egyed* Lenke tulkomikus volt; *Rónai* tulszár; *László* Gyula egy pár egyéni vonás sikeres beolvasztása mellett is tulkedves, *Utassy* Ida tul-lármás. Epizód szerepéből sikerült figurát csinált *Csolnakossyné*. A szépszámu közönség nagyon rokonszenvesen fogadta a darabot is, az előadást is. (II.)

— **Schubert-előadás.** Füredy F. Gusztáv április 20-án tartja e szeziónban utolsó előadását. Ezuttal bemutatásra kerül Schubert, Havas Gáborné közreműködésével. A Füredy-előadások törzsközönsége kéri, hogy helyei iránt *Méliusz*nál intézkedni sziveskedjék.

— **A színházi iroda jelentése:**

— **Pérteken B) bérletben A buta ember** megy.

— **Városszerte nagy az érdeklődés a szombati repriz iránt, A farsang tündére** kerül színre. Jegyek előre válthatók.

— **Romantikus amerikai filmjék,** *Missie* »44« öt felvonásban. Főszereplők: May Allison és Harzold Lockwood. Bemutatja az Arany Bika mozi. — Jegyelővétel.

— **Olmet regénye: Damaszkusz csillaga** második részét mutatja be ma az Apolló. Jegyelővétel.

— **Whitechapel,** szenzációs kaland-történet hat felvonásban. Főszereplők: Hans Mierendorf és Grit Hegese az Urániában. Jegyelővétel.

SPORT.

— **Bíróküldés.** A bíróküldő bizottság a vasárnapi mérkőzésekre a következő bírákat küldte ki: DTE—DKASE. Bíró: Kerekes Géza, határbírák Káldy Zsigmond és Vadkerti Endre. DEAC—KSE. Bíró: Zempléni Gusztáv, határbírák Weinreb Dezső és Balog Imre. DMTK—DNYSC. Bíró: Hajdu Jenő, határbírák Szegedi Gyula és Tamássy László.

— **Bírótestületi közgyűlés.** Ma délután 6 órakor az Angol Királynő különtermében tartja a Magyar Footballbírák Testületének keletmagyarországi alosztálya első-rendes évi közgyűlését.

FUIMUS

REGÉNY

IRTA JUSTH ZSIGMOND

Majd tovább mentek, ... most a park tavánál álltak meg. A lombokon keresztül a szomszédos falu tornya fehérlett ide. A tuloldalón a kuglizó, pár óriási platánfa előtte. Mint gyermekek, sokszor játszottak itt. Lassan egy tisztásra értek, ott egy óriási fűzfa... E fa alatt voltak egyszer együtt életveszélyben. Egy éjjel ott üldögéltek a fa alatt; az ifjabb hegedült, az öregebb belebámult a holdba. Egyszerre nagy láрма lett a parkban; »vigyázzanak, vigyázzanak« — kiáltá az öreg tisztartó — »veszett kutya van a kertben!« S ők fegyver nélkül álltak ott. Sem előre, se hátra. Egymásra néztek, egymásért remegtek. Ez jutott most a Gábor eszébe, félig álomban; szavakba foglalta azt, amit tán jobb lett volna a másíknak el se mondani:

— Tudod-e fiam, hogy külföldön sokszor gondoltam e perere. Ugy éreztem, odaadtam volna érte ottani nyugodalmat, ha a rettenetes pillanatot újra átélhettem volna. Mert hisz

akkor itthon voltam. Te nem tudod, hogy e szó mit jelent...

— Hisz most is itt vagy, öregem! — szólt közbe Lőrinc.

— Igen, itthon vagyok s igyekezni fogok elfelejteni mindent, ami száműzetésem éveire emlékeztet.

— Te sokat utaztál — mondá Lőrinc halkan s álmódóva nézett maga elé.

— Tudod-e Lőrinc, hogy mi a honvágy? Soká csak a család, az otthon után vágytam. Egyiptomban lepott meg legelőbb. A tájkép az alföldre emlékeztetett, a tucsók szava ugyanazt a nyelvet beszélte, mint otthon. A felvilanó pásztortűzek a láthatár szélén, a kutyangatás, az esti csillag, a tőzgefűst nehéz illata hazáhozott; úgy éreztem, mintha csak egy alföldi faluban lennék. Es mégis! Valami hiányzott, ami a tájképet s annak hangját, illatát szívemmel összekösse. Éreztem, nem az én fajom lelke hívta a tájat életre. Lásd Lőrinc, szeretem e fajt, amelyből származom, mert hibáiban, vétkeiben ugyanaz, ami én vagyok. Hamarabb megértem a hibáját, mint egy más nép erényeit... Ertesz?

Lőrinc csak félfüllel ügyelt rá. Egy pillanatig hallgatott, aztán birtelen Gábor felé fordult: — Tudod-e, hogy már vége a dolognak, vége... Már nem szeretem?

— Nem tudtam — mondá Gábor és szeme felvillant.

— Nem? Pedig ugy unom magam. Olyan űrt érzek itt belől.

— Hát... találunk néked valakit.

— Kit? Van-e olyan?

— Hisz még alig ismered az asszonyt. En tudom, milyen kellene neked. Elmondjam? De ne nevesd ki.

— Mondd, öregem. Theoretizálj, amennyit akarsz, ez tudom mindig mulattatott.

— Aranyszőke haja lesz...

— Azért ugy-e, mert engem a cigányok grófnának neveznek?

— Azért — mondá Gábor s nevetett. — Sápadt, egyenes, tiszta szemű, tiszta mosolyu, egy cseppet sem érzékeny leány, ki mindig engedni fog neked, de aki azért látni fogja maga előtt az utat, amerre haladnotok kell. En ismerem ilyet.

— Ugyan, ugy-e? Es kit?

— Azt nem mondjuk el, hisz ha mondanám, sohase szeretnél bele. Sokszor álmodtam róla... odakünn, a külföldön.

— Már te magad is, ugy látszik, szerelmes vagy belé.

— Bolond csemete, hát azt hiszed, hogy ez így megy nálam?

— Azért, mert Lolly...

Gábor hevesen szavába vágott.

— Róla ne szólj; tudod jól, hogy sohase veszem el. Nem nekem való, senkinek se való; játékszernek való, másnak nem.

— Nagyon hevesen mondod, Gábor; érzem, hogy még nem felejtetted el.

— Igazad van. — felelte Gábor halk hangon, — nem felejtettem még el.

— Szegény öregem! — s Lőrinc megszorította bátyja kezét. Pár percig haligattak.

— Hát Lőrinc, ugy van jól, ahogy van — szólalt meg végre Gábor. Es a mama? Meséj a mamáról, hogy van? Gondolt rám sokszor?

— Gondolt-e? Hiszen mindig rólad beszél. Sokszor féltékeny lett.

No most, ha majd visszajő, sirhattok együtt eleget. Lőrinc mindig ezzel bosszantotta őket. Anyja sokkal komolyabb lett, ha Gáborral beszélt. Lőrincel nevetett is, Gáborral alig mert.

— Es a többiek? Es Adám

bácsi? Gábor szemei felvillantak, amint ezt kérde. Imádtá gyámját, Czobor Adámot, des atyjának hü barátját s követőjét.

— Adám bácsit még nem láttam. Lenn van az Alföldön, a falujában. Elvonult a világtól, leányát neveli s a könyveket bujja.

Na Lőrinc, ne nevesd ki őt. Vannak ám könyvmolyok is a világon!

Ezzel Lőrincre célzott, ki sohasem olvasott. Ez szinte betegség volt a fiúnál. Irtóztott a könyvektől, dacára, hogy minden érdekelte. Hanem azért sokat tudott. Gábor lassan-lassan beadta neki először mindazt, amit olvasott, és minden eleven anyaggá vált öcsse lelkében.

Igy a fiúnak megvolt a maga világnézete s mindent a mag filozofiai szempontjából látott. Es sokban éppen az, hogy nem olvasott, tepte őt eredetivé.

— De menjünk fel, várnak.

— Kik? — kérde Gábor, bár tudta, hogy az udvar.

— Azok?

S a két fiu némán haladt fel a kastély felé.

11.

Sétájuk után Gábor lefeküdt s hosszan aludt. Két éjszakát töltött a vasuton, meg volt törve. Csak vacsorára jött le.

A vacsora a nagy oszlopos előcsarnokban volt terítve, ahol Lőrinc rendesen akkor enett, ha az öreg grófné nem volt Dálnán. Az asztalfőt Lőrinc foglalta el, jobb-ján Gábor, balról a „papocskát” — mint ahogy nevezték — lejjebb a bonorum direktor, a tisztartó és a trencsénmegyei születésű titkár.

Gábort untatta ez a folyton velük lógó társaság, kik előtt bensőbb dolgokról egy szót se lehetett ejteni. De hát mit tehetett? Fáradt, álmos szemekkel tekintett maga elé s várta a perced, a melyben Lőrincel megint egyedül lehet.

Megyei dolgokról folyt a tárgyalás. Mint a felső megyékben rendesen, úgy itt is a megyei politika családi politikát jelentett. S mint a családok beléletében, úgy a politikában is az intrigálás vitte az első hangot.

— Ha csak a gróf ur hinne nekem, pár év multán főispánunknak tisztelhetnék — szólalt meg a titkár.

(Folyt. köv.)

Uj kuplék és dalok!

Salome (Százszorszép)	34.50
Bar nóta	28.75
Jöjj Hindosztánba	28.75
Bötbüntetés	28.75
Óh, óh be csuda fura ez az élet	28.75
Last Letter (Az utolsó levél)	28.75
Emlékezés	28.75
Egy régi dal a régi zongorán	28.75
Madonna	28.75
Rettenetes egy eszt	28.75
Balázs Árpád: Kicsi falu kicsi ház	28.75
Balázs Árpád: Nem a Tisza partján fekszik ez a csárda	28.75
Orgonavirágok. Irta Kiszely Gyula	28.75
Horthy Miklós induló	28.75
Sibernóta	34.50
Csicsóné	28.75
Halló. Vasárnap délután	34.50
Mancikám	28.75
Karnevál	28.75
Haragszik a tenger	28.75
Deborah	28.75

Kaphatók:

Hegedüs és Sándor r.-t.
zeneműkereskedésében.

200.000-nél több menekült-ről kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyének menekült-bélyeget!

UJ KÖNYVEK.

Andrássy Gyula. A királykérdés jogi szempontból	11.50
Erdős Renée. Az élet királynője	115.—
Erdős Renée. Az új sarj	55.20
A szerelem az én bűnöm.	73.60
Francia regény	73.60
Moly Tamás. Szegedi Emma színésznő	80.50
Móricz Zsigmond. Légy jó mindhalálig	138.—
Wilde—Breviarium. A művészet és a szépség kedvelői számára	74.75
Dickens. A harangjáték	39.75
Dickens. Az elátkozott ember	39.75
Nansen Péter. Szent békecsig	17.25
Rabindra Nath Tagore. Az élet megismerése (Sadhana)	40.—
Buddha élete, tana — egyháza	57.50
A hipnózis helyes alkalmazása a modern gyógykezelésben. Völgyesyti	138.—
Barré. A csábítás művésze	34.50
Lubbock. Az élől örömei	46.—
A lelki fejlődés útja.	126.—
Irta: Vámosné Márta	64.40
A munka, Hit és Föld.	64.40
Irta: Henry George	64.40
A Hypnotismus.	138.—
Dr. Forel-től	138.—

Kaphatók: **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében.

Meghívó

A Gebauer Károly ténaru, első hazai érc-fakoporsó és gyászkoztató részvénytársaság 1921. évi április hó 25-én, délután 4 órakor a gyártelep tanácstermében (Homokkert, Hid-u. 10. sz.) tartandó X. évi rendes közgyűlésére. — Tárgysorozat: 1. Jegyzőkönyvhitelítők kiküldése. 2. Az igazgatóság évi jelentése és a zárszámadások előterjesztése. 3. Felügyelő-bizottság jelentése. 4. A mérleg megállapítása, az évi nyereség felosztása és a felmentvény megadása feletti határozathozatal. 5. Felügyelő bizottsági tagok választása. 6. Alapszabály módosítás. 7. Esetleges indítványok. Az igazgatóság. Jegyzet: A közgyűlésen csak azok a részvényesek bírnak szavazati joggal, kik részvényeiket a társaság pénztáránál a közgyűlés előtt 8 nappal letétbe helyezték. (Alapszabály 15. §.) A mérleg és eredmény számla a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal a részvénytársaság gyártelep irodájában a részvényesek rendelkezésére áll. (Alapszabály 38. §.) A részvényeseknek csakis olyan indítványai vehetők fel a közgyűlés tárgysorozatába, melyek legkésőbbben a számadási év december 31-ig az igazgatósághoz benyújtottak. (Alapszabály 14. §.)

Mérlegszámla 1920 december 31-én.
Vagyon: Pénztárszámla 89484.42.
Árukészlet 596324.81. Felszerelések 49370.40. Gyári ingatlanok 155972.46.
Adósságok 47438.94. Hadikölcsön kötvény 8371.— Összesen 946962.03.
Teher: Részvénytőke 150000.—. Tartalékalap 22362.33. Gyári épületek és felszerelések értékcsökkenési tartalékalap 39500.—. Átmeneti tételek 158311.21. Hitelezők 524000.—. Fel nem vett osztalék 5531.—. Felosztatlan nyereség 1919. évről 3456.76.
1920. évi nyereség 43800.73. Összesen 946962.03.

Eredmény számla 1920 december 31-én. Veszteség: Igazgatósági, felügyelő bizottsági és tisztai fizetések 90368.50. Üzleti és üzemi költségek 139880.22. Épületfenntartási költségek 31352.43. Kamatok 29733.18. Munkabérek 113797.21. Adó 85423.—. 1920. évi nyereség 43800.73. Összesen 534355.27. Nyereség: Áru 53182.74. Leirt kintlévőségekből befolyt 2472.53. Összesen 584355.27.

APRO HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 2-150 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20.—, minden további szó K 2.— Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Aranyat, hamisfogakat, brilliánsokat a legmagasabb napi ártan veszek **Schiffmann** ékszerész, Piac-u. 67. Frohner-szálloda épület

Jókat összes műveit 100 kötetben megvételre keres Acél antiquáriuma, Piac-utca 24.

Ólmot, ólmosöveket, ólmedvényeket és más ólomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. — Cim a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Szép szaloncsillár eladó. — Matvan-utca — (Egyházi bérpalota) I. em. 8. sz. alatt.

Tiszta egész ives makulatura (ujspapír) kapható 5 és 10 kilós csomagokban a kiadóhivatalban. Piac-u. 49.

Transmissióhoz való két felső kerék eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Abronsvas, teljesen új, kgr.-ként 20 K-ért kapható a kiadóhivatalban.

Gyermekruhák

1-3 számig vászonból 150 K, himzett fehér batisztruhák 280 K. :: Olesó gyermek-cipők érkeztek :: :: dr. Hegedüs

Gyermekdivatházába
Simonffy-utca 2. szám alá

„UJABB” ZENEMŰVEK!

Fimbulá . . .	K 23.—
Hej Cipriano! . . .	K 34.50
Hogy fognak majd örülni velünk . . .	K 34.50
Jöjj drága kicsi Kolombina (textrodal) . . .	K 34.50
Nagysád, mondja talán? . . .	K 28.75
Ali Mehemed . . .	K 28.75
Tavaszi álom . . .	K 28.75
Riadó! . . .	K 28.75
En nem hiszek többé magának . . .	K 28.75
Bucsulevél . . .	K 23.—
Bucsukeringő, operett 2 fűzetben . . .	K 57.50
A titok . . .	K 28.75
Es zeng a vágy . . .	K 23.75

Kaphatók: **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai részvénytársaság zeneműkereskedésében, Piac-utca 34. sz. alatt

Gyermekruhákat mérték szerint olesón és gyorsan készített hozott kelmeiből fluknak is :: :: dr. HEGEDÜSNÉ Gyermekdivatháza, SIMONFFY-U. 2.

Cimbalom, pedálos, igen szép, jutányosan eladó. — Cim a kiadóban.

2 darab teljesen új szövetöltöny, jó erős, rendkívül olesón eladó. Cim a kiadóban.

KERESLET.

Aranyat, mindenféle ezüstöt, brilliantot, gyöngyöt vesz Steiner Mihály, Matvan-utca 2. szám, I. emelet.

Kifutó fiu

Jó fizetéssel felvétetik a Debreczeni Független Újság kiadóhivatalában **Piac-u. 49.**

Tarka- és fehérruha varrást, javítását, feldolozását a legjutányosab ártan vállalom, házhoz is elme-gyek. Homok-utca 4. sz., ajtó 3.

Mindenes lözönő jó bizonyítványokkal keresetlik április 1-re. — Cim a kiadóhivatalban.

Minden szépségihát eltüntet

KLEOPATRA

kozmetikai intézet, hölgyfodrászat és manikür-szalón :: ::

Simonffy-utca 7. szám

Könyvtárakat

és egyes műveket is legmagasabb áron :: :: vásárol :: ::

Aczél Henrik

modern antiquáriuma
Első Takarékpalota.

Kivánatra házhoz me-gyek megtekinteni.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDÜS LORÁNT.

Kiadó:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR irodalmi és nyomdai részv.-társ.